

Öppet brev till utbildningsministern.

Idag, den 22 oktober, är det skolbibliotekens dag!

451 000 elever i grundskolan saknar tillgång till ett bemannat skolbibliotek. I sju av tio grundskolor ser man aldrig skymten av en skolbibliotekarie. Bara vart fjärde skolbibliotek har tillgång till en skolbibliotekarie under 6 timmar per vecka eller mer. 83 % av gymnasiefriskolorna och 16 % av de kommunala gymnasierna saknar bemannat bibliotek. Situationen för folkhögskolebiblioteken är ännu dystrare. (Uppgifterna är hämtade från DIK förbundet 2005/2006 och Statens Kulturråd 2002/2003). Vad betyder dessa anmärkningsvärda siffror? Vilken effekt har de på barns och ungdomars möjligheter att nå goda resultat i skolan och på deras utveckling till läsande, ansvarstagande och väl fungerande samhällsmedborgare?

I en svensk studie, ”Biblioteksresurser och måluppfyllelse” av Jenny Henning och Linda Jonsson vid Uppsala universitet 2007, konstateras påtagliga samband mellan elevernas och skolans måluppfyllelse och bemannade skolbibliotek. Bibliotekarier, skolbibliotek, lärare och pedagoger i samverkan spelar en viktig roll för att eleverna ska uppfylla kraven i läroplanerna, menar Henning och Jonsson i sin studie, vilket också bekräftas av flerårig internationell skolbiblioteksforskning, bland annat av den välkände professor Ross Todd, vid Rutgers, The State University of New Jersey, USA.

Fackutbildade bibliotekarier och välutbildade lärare är en förutsättning för skolans elever på motsvarande sätt som väl fungerande läkarteam är för patienten och sjukvården. Lärarutbildningen, som för närvarande utreds av Sigbrit Franke, bör ges ett tydligt uppdrag att också beakta de goda pedagogiska sambanden mellan lärare, skolbibliotek och bibliotekarier, så att insikten om dessa samverkande kompetensers kraft redan på ett tidigt stadium lyfts fram i utbildningen.

Utan bemannade skolbibliotek – tillgängliga och öppna hela skoldagen för elever, pedagoger och lärare – tystnar böckerna och dammet lägger sig, kanske inte bara över bokryggarna och hyllor, utan också över individernas och kollektivets minne. Böcker och människor är förbundna och beskriver en mångsidig relation. Det är i umgänget med litteraturens olika genrer, läromedel, medieformer och informationskanaler som unga människor benämner och bearbetar vitala delar av sin erfarenhet. De förbereder sin framtid, utvecklar intressen och upptäcker nya sfärer, socialiseras och växer och väljer förebilder eller motbilder. I det perspektivet blir skolbiblioteken en social och humanistisk människodanande institution och en omistlig demokratisk resurs som kan kompensera monumental skillnader i olika samhällsgruppers tillgång till litteratur, tidningar, Internet och hjälpmedel av skilda slag.

Idag stänger man skolbibliotek runt om i landet. Skälen skiljer sig från plats till plats, men ekonomi, oförmåga att prioritera, avsaknad av insikt och pedagogiskt ledarskap samt brist på mod framstår som de vanligaste motiveringarna eller orsakerna. Bra skolbibliotek finns, men för att motverka beroendet av enskilda eldsjälares engagemang framstår två konkreta och effektiva åtgärder som naturliga. Skriv in skolbibliotekens existens i skollagen och definiera dem så att de garanteras bemanning, lokaler och resurser. Låt Skolverket, i sitt tillsynsuppdrag, granska hur

kommunerna tillgodoser elevernas rätt till goda skolbibliotek på samma sätt som man granskar skolornas måluppfyllelse, elevernas trygghet och föräldrarnas inflytande. Idag är det skolbibliotekens dag och hög tid att på allvar gå från ord till handling i frågor om bildning, kunskap och likvärdig skolgång.

För Nationella Skolbiblioteksgruppen
www.skolbiblioteksgruppen.se

Svenska Barnboksakademin
Svenska barnboksinstitutet
DIK Bibliotekarieförbundet
Svensk Biblioteksörening
Bibliotek i folkhögskola & folkbildning
Föreningen Svenska Läromedel
Sveriges Författarförbund
Författarcentrum Öst
Sveriges Länsbibliotekarier
Läraryrket
Lärarnas Riksförbund
Sveriges läromedelsförfattares Förbund
Skolbiblioteksöreningarna
Sveriges Skolledarförbund
genom

Jan Hansson, chef för Svenska barnboksinstitutet och Madeleine Hjort, ordförande i NSG.

Internationella skolbiblioteksdagen firas sedan 1999 världen över med ett stort antal olika lokala aktiviteter.

Meningen med dagen är att dra uppmärksamhet till vikten av skolbibliotek i barns lärande. Forskning fortsätter att visa att elever presterar bättre om de har tillgång till välutrustade skolbibliotek som är integrerade i undervisningen. De utvecklas dessutom till bättre läsare genom ett bra skolbibliotek.

Skolbibliotek gör skillnad. Årets tema är: Learning: Powered by your school library Läs mer <http://www.iasl-online.org/events/isld/2007isld/>